9.5.P

HET VERHAAL VAN DEN ONBEKENDEN SOLDAAT

VAN

GIGI DAMIANI

VERTAALD DOOR JACQ. KRUL

DE DRIE MASKERS
KEIZERSTRAAT 36 SCHEVENINGEN

Abro DAMI / 338

HET VERHAAL VAN DEN ONBEKENDEN SOLDAAT

I.

Als de ganzen van 't Kapitool slapen,
hun zemelbrij verteeren,
en op de straten van Rome alleen nog de
voetstappen weerklinken van de dieven, roof-
moordenaars
en apachen die hun nachtverblijven opzoeken,
en de stappen van politieagenten, die lang-
zaam schrijden,
droomende dat hun drilmeester hun spoedig
opslag van tractement zal geven;
op 't uur, als de nacht donker is,
stijgen vreemde schaduwen over 't traliehek
van het altaar des vaderlands
en zetten zich neder op de onderste treden, die
naar 't altaar leiden.

Dan spitst het verguld-bronzen paard
dat, — voor de historie, — den voorvader
van den koning draagt,
de ooren en trilt.

Het zijn de onbekende soldaten uit onbekende
veldslagen,
die komen bezoeken hun bevoorrechte broeder
deze kan hen ontvangen in een wijde zaal
— die den hemel heeft tot gewelf —
die zich uitbreidt als een onmetelijk terras
boven de grootheid van 't derde Rome.

Dok. Vrij Soc. nr. 338

De één na den ander gaan zij daar om zich te
troosten en zich te herinneren
wat de kwelling was van hun bestaan.
Soms vertelt één van hen — griezelige
spotter —
hoe hem de hals werd afgesneden, zonder dat hij
geleefd had
— Schim van een schim —
en allen lachen met monden zonder lippen
en zonder tandvleesch.
Zij lachen met gesmoorden lach
die doet denken aan de vijl, die bijt en slijt de
tralie van 't hok waar de gevangene
wegteert.
Zie, het zijn de kluchtige opmerkingen van
degenen die vóór hen gesproken hebben,
waarom ze lachen.

Zoo verzamelen zij zich
Zij, de onbekende soldaten, naamloos in
't leven, gelijk in den dood,
geraamten, bijééngeraapt uit de loopgraven
in den oorlog van alle dag,
beenderenhoopen, waaraan men een verhaaltje
knoopt,
— om den roem ervan te exploiteeren;
naamlooze, eerlijke deelgenooten in een maat-
schappij van schelmen,
— die ze laat figureeren op fictieve balansen
om er dividenden uit te kunnen slaan,
Zoo verzamelen zij zich, rond 't altaar des
vaderlands,
in maanlooze nachten
om hun verveling te dooden van de eindelooze
wake van 't graf.

Maar 't verguld-bronzen paard
dat den voorvader van den koning draagt,

verbeeldt zich, met dien fijnen speurzin, alle
dieren eigen,
— ook al zijn ze Koninklijk,
dat zij in werkelijkheid bijéén komen
om samen te spannen tot een geheimzinnige
opstanding.

Om waarheid te zeggen, deze onbekende
schimmen van onbekenden,
fluisteren elkander vreemde verhalen toe,
zóó duidelijk oproerig,
dat een „strafexpeditie" van de Koninklijke
Gendarmes in vereeniging met de miliciens
van de dictatuur verdiend zou zijn
en deze zou reeds hebben plaatsgehad
indien 't in de macht lag van de levenden,
om de dooden te onderdrukken.

Onbekende soldaten — — —
Zij vielen, getroffen, de één in 't voorhoofd, de
ander in de schouders,
op een slagveld of op den hoek van een straat,
ofwel, omdat zij een vaandel verdedigden,
ofwel, omdat zij een idee verkondigden,
ofwel, omdat zij een geheim ontrukt hadden
aan de natuur — of een raadsel aan het
heelal.
Sommigen onder hen had de zorg gedood,
— de zorg, die knaagt aan de ziel, jaren en
jaren lang:
— zorg voor *klaarheid,* grootheid, roem,
dagelijksch brood, —
en de vuilniswagen verzamelde ze uit 't slijk
van de goot.
Anderen kwamen om in de diepte van een
mijn,
nog anderen bezweken, verstikt, onder in
't scheepshol

of werden doorstoken in een kiesvergadering,
waar zij de belangen steunden van een man,
die, éénmaal gekozen,
de eerste wezen zou om alles te vergeten.
Er zijn er die komen uit de afgronden van
de oceaan,
van zolders, waar de maan groot schijnt,
uit catacomben, waarboven de rivier grommend heen jaagt.
Onder hen bevinden zich helden, dichters,
vakmannen, uitvinders, kunstenaars....
geesten, die voortjoegen in de gebieden van
't genie.
Onder hen zijn er, die de kans keerden van
verloren veldslagen,
die verwijderde werelddeelen ontdekten — die
dichtwerken schreven — die meesterwerken
beitelden.
Maar allen vielen, vergeten — verpletterd door
't vijandig noodlot — uitgemergeld,
begraven in de gemeenschappelijke kuil of
in 't geheel niet begraven.
En ziedaar, waarom hun zwoegen lof en bekendheid en fortuin bezorgde aan anderen...
Zie, de onbekende schimmen van de onbekenden
vertellen elkander hun geschiedenissen en
zij lachen er om —

Maar wanneer degene die hen ontvangt in de
wijde zaal — welke den hemel heeft
tot gewelf —
die zich uitbreidt als een onmetelijk terras
boven de grootheid van 't derde Rome,
wanneer hij zijn geschiedenis verhaalt,
maken alle onbekenden een kring om hem —
en woest knersen de tanden.

Dan wordt het verguld-bronzen paard bang.

II.

Omdat de geschiedenis van den onbekenden
soldaat
eenvoudig en verschrikkelijk is,
de levenden kennen haar niet en als zij haar
kennen, vertellen zij haar niet
hetzij uit vrees — hetzij uit lafheid —
hetzij uit berekening,
de dooden kennen haar:
De onbekende soldaten van alle veldslagen,
Zij, die hebben gevochten voor anderen,
Zij, die hebben gebouwd voor anderen,
Zij, die de wereld schooner hebben gemaakt
voor anderen
die uit de aarde schatten hebben te voor-
schijn gebracht, voor anderen
en die onbekend zijn gebleven, — en die
onbekend zouden gebleven zijn
zelfs al hadden zij hun opoffering overleefd.

Zie 't bronzen paard hoort deze geschiedenis
en beeft.

— Broeders, benijdt mijn roem niet!
Ik heb geen naam.
Ik had er één bij mijn leven, maar als ik
hem noemde,
zou hij voor niemand iets zeggen,
Er zijn duizenden en duizenden in alle landen
die vandaag den naam dragen, waarmee ik
gisteren werd aangeduid.
Het zijn geen namen, — het zijn fabrieks-
merken.
Ik was dus één van die allen — dat wil zeggen
niemand.
Ik was geboren uit een onbekende moeder,
die niets van mij weten wilde,

Ik was heel alleen op de wereld: in afzondering te midden van millioenen menschen,
door allen vermeden.
Door de grijsaards die dachten dat ik hun zoon zou kunnen wezen
en wien ik tot een verwijt zou zijn.
Door de jongelieden, die dachten dat ik hun broeder zou kunnen wezen,
dat wil zeggen, een mededinger.
Niettemin, ik werkte —
Als ik was gaan stelen, zou ik geen enkele familie onteerd hebben. —
Maar door een gril van 't lot, had ik de aard van een eerlijk man.
Ik werkte dus. Ik deed erger: ik vatte liefde op
Ik, die geen familie had, kwam op de zondige gedachte er een te stichten.
Welnu, terwijl ik werkte en liefhad gebeurde iets monsterachtigs.
Een gebeurtenis die bevestigd de beestachtigheid van de menschen en tot ontkenning voert
van een God, die in den hemel woont.
De oorlog brak uit; de volkerenoorlog.
Ik weet niet of 't de volkeren waren die hem wilden,
Maar ik weet wel dat de volkeren er deel aan namen.
Ook ik nam er deel aan.
Niemand had onderzoek gedaan naar mijn oordeel,
niemand had gevraagd of ik een meening onder woorden had te brengen,
of ik 't noodig vond te dooden of mij te laten dooden.
Men verlangde eenvoudig van mij te vertrekken als soldaat.
En ik vertrok.

Zonder geestdrift maar met flinken stap.
Ik moest 't vaderland redden;
en ik wilde mij niet ophouden met te redeneeren en te vragen,
wie het in gevaar gebracht had.
Ik wilde mij zelfs niet op de hoogte stellen
of al degenen, die iets te verdedigen hadden
zich aan mijn zijde bevonden — aan de zijde van den onbekenden broeder, zoon van onbekenden
Liefde — misschien — had mij kunnen doen aarzelen,
maar er zijn nog Spartaansche vrouwen:
de mijne kuste mij op 't voorhoofd, terwijl zij mij naar de deur geleidde.
„Wees niet bezorgd vóor mij" — zeide ze — doe je plicht".
„Als je niet terugkomt, heb ik toch 't pensioen"
Ik vertrok dus.... zonder geestdrift.... maar met flinken stap.
En, opdat mij onderweg geen berouw zou aangrijpen,
mompelde één van de leiders van 't volk aan mijn oor:
„De oorlog op zichzelf is een ongerechtigheid, maar door hem alleen kan de gerechtigheid rijpen".
Ik begreep niet best, en daarom geloofde ik.

Ik vertrok dus — en ik werd een goed soldaat.
De soldaat die maar voortsjokt.
De soldaat die marcheert, zonder ooit er aan te denken een blik achter zich te werpen,
die marcheert, zelfs met veertig koorts,
zelfs als hij òp is van maagkrampen en vermoeienis,
zelfs als zijn darmen gewrongen worden

omdat ze bedorven geconserveerd vleesch
hebben ingezwolgen;
die marcheert zelfs — doordat de nationale
karton-zool versleten is —
wanneer de bal van zijn voeten bloedt en een
rood spoor afteekent op de sneeuw;
zelfs als hij zeker is, dat bij de kromming
van den weg hem een hinderlaag wacht
waardoor hij niet terug zal keeren,

Ik was geen held, maar ik was evenmin een
lafaard.
Ik was de onbekende soldaat,
de soldaat die vecht en sterft, zonder historie-
sche frasen te uiten.
Ik was de soldaat die bij geen enkel corvee
achter bleef.
De soldaat van alle marschen — van alle
wachten —
van alle stormloopen.
Er waren er altijd die met verlof gingen in
mijn plaats....
Maar waartoe zou mij verlof hebben gediend:
om mijn vrouw te verrassen in de armen van
den één of anderen sijsjeslijmer, die buiten
schot bleef
in een munitiefabriek?
Neen! Ik was geroepen het Vaderland te
dienen,
— ik die zelfs geen naam had van mij zelf, —
dat was goed voor hen die wat bezaten,
om met verlof te gaan!
Dus ik was de onbekende soldaat,
en als ik vuurde deed ik 't nauwgezet.
Ik zeg 't met oprechtheid, maar zonder ophef,
ook ik heb onbekenden gedood;
soms leek 't mij toe of ik bij 't duivenschieten
was,

omdat oorlog is oorlog —
en er bestaat geen mogelijkheid te ontsnappen
aan het tragisch dilemma:
Doodt als je niet gedood wilt worden! — —

En men doodt en 't eind is — — of gedood of
verminkt.
Ik ben bescheiden, maar men moet mij
toegeven,
dat ook ik mijn veldslag gewonnen heb,
of mijn gedeelte van een veldslag,
door den beslissenden stoot toe te brengen —
— de stoot die den soldaat neerwerpt, die
voorwaarts marcheert
en die achter zich aan een heel regiment
sleept — —
De goed afgerichte, plichtsgetrouwe soldaat
behaalt dikwijls op die manier
overwinningen voor zijn generaals.
Dèzen rekenen, steken spelden op kaarten.
Hij vuurt 't schot af — en sterft....

Dààrom zult gij zeggen, hebben zij je een ge-
denkteeken opgericht,
hebben zij je hier gebracht, van de plaats
waar je gevallen bent;
en heeft je verheerlijking algemeene toe-
juiching gevonden
omdat 't voorwerp er van een onbekende
was, —

Maar, het is niet waar! —
Zij hebben mij verheerlijkt uit berekening —
zelfs niet eens uit gewetensknaging.
Om andere onbekenden te begoochelen, te
bedwelmen,
om die droeve zaak, de oorlog, te recht-
vaardigen.

Alleen de moeders, die een zoon wachtten,
die niet meer terugkeert — en waarvan de beenderen verstrooid liggen —
hebben oprechte tranen kunnen storten op mijn kist
Oprecht, omdat die moeders bij zich zelve zeiden:
„Misschien is 't hij?" en niet om iets anders.
De anderen hebben een graf voor mij gegraven aan den voet van een ruiterstandbeeld,
opdat ik met mijn beenderen aan 't voetstuk van 't standbeeld stevigheid geven zou.

Broeders, omdat ik niet met u slaap in de gemeenschappelijke kuil,
of in den schoot der aarde — of op den bodem van den oceaan
of in een greppel aan den rand van den grooten weg
denk niet, dat ik daarom gelukkiger ben dan gij,
Christus werd afgenomen van 't kruis na drie uren doodstrijd:
Ik ben er opgenageld, toen ik reeds niet meer was dan een geraamte.
Mijn smart is 't, hier te zijn.
Dit altaar is niet 't altaar van mijn roem — 't is mijn Golgotha
Ik word er gekruisigd, alle dagen, temidden van bloemen.
Allen die een ijdele eerzucht verteert,
of allen die een of andere onderneming tot welslagen willen brengen,
komen bloemen neerleggen op mijn graf
en houden hoogdravende redevoeringen,
waarin over mij gesproken wordt en over „de schuld"
die zij tegenover mij op zich geladen hebben.

— Gekomen is de officier, die het spervuur gecommandeerd had,
te laag.... te kort bij....
de leverancier van schoenen met kartonnen zoolen,
tot de laffe mooiprater toe, die bij mij vrouw sliep.
Er zijn nog anderen gekomen, nog veel erger....
en de wachten laten hen door .... en salueeren.
Niet één, of hij heeft zijn redevoering voor te dragen, zelfs al staat er niemand stil om naar hem te luisteren.
En in al die redevoeringen speel ik den rol van „kalmeerend middeltje".
Broeders hoort:
Toen ik sliep, daarginds, gelijk met den grond, en onder de sterren,
was er naast mij 't geraamte van een duitschen soldaat.
Ook hij zoo'n plichtsgetrouwe, goed afgerichte soldaat,
ook tot hem had men gezegd: „'t Vaderland is in gevaar.... Voortwaarts.... Marsch!" —
En hij had zoo goed gemarcheerd, dat hij gekomen was tot aan den rand van onzen loopgraaf
al zingende, eigenlijk huilende, ik weet niet wat voor droefgeestig lied.
Ik denk wel, dat ik 't was, die hem doorstak met mijn bajonet,
maar hij heeft er mij nooit een verwijt van gemaakt,
mogelijk heeft hij het heel natuurlijk gevonden,
mogelijk had ook hij iemand vermoord... al zingende,
Zeker is 't, dat zijn scheenbeenderen onder

den grond, met de mijne vermengd raakten
Daarginds dus, onder de aarde, juist onder den grond,
was die duitsche soldaat mijn metgezel bij de eeuwige wake.
Wij verhaalden elkander wederkeerig onze fabeltjes,
dat wil zeggen, de geschiedenis van onze verschillende landen.
Wij, de dooden, beklaagden de levenden, de „overlevenden", want wij waren geen vijanden meer.
Hij, zoowel als ik, wij hadden den oorlog, verloren, dat wil zeggen 't leven,
en wij beoordeelden den oorlog naar één zelfde maatstaf:
een dwaasheid, die alles vernielt — een slachting van onbekende soldaten.
Eens op een dag zijn zij mij komen halen
— arme duitsche soldaat daarginds alleen achtergebleven! —
en zij zijn mij heen en weer gaan zeulen,
omdat het de vervulling van een eeredienst gold
danks zij waarvan de roem van den onbekenden soldaat
levendiger moest terugkaatsen op de niet onbekende levenden.
Zij lieten mij eerst met rust toen ik in deze crypte was neergedaald.
O, broeders, hoe gaarne zou ik in vrede willen rusten
en terugkeeren daarginds, naast mijn duitschen kameraad en vergeten!
Maar hier kan men noch rusten, noch vergeten.
Sedert ik lig in deze crypte
breekt mij 't hoofd van al die herhaalde

redevoeringen —
begoten met gedwongen tranen — onder-
broken door snikken, die op oprispingen
gelijken.
Broeders, ik ben òp,
verpletterd door 't gewicht van dezen roem
die niemand den „onbekenden soldaat"
beknibbelt
— omdat hij tòch onbekend is —
terwijl men den onbekenden, die met mij
vochten en den dans ontsprongen,
tot zelfs de spuwbakjes toe beknibbelt,
waarin men zich ontlast van de bacillen van
de ziekte die nooit geneest.

....Maar er zal een dag komen, o onbekende
soldaten uit alle veldslagen,
o, naamlooze helden, die anderen naam en
fortuin hebben bezorgd,
de dag zal komen, waarop ik de steen van dit
grafgewelf zal doen schudden,
waarop ik mij aan het hoofd zal stellen van
allen, die mij komen vertellen met
zachte stem,
— opdat men ze niet verdenken zal van de
„misdaad van vaderlandsloosheid" —
dat zij zijn bedrogen.... beetgenomen....
bestolen —
Aan 't hoofd van de boeren soldaten, die
den grond niet hebben gehad,
van de arbeiders soldaten, die de fabriek
niet hebben gehad,
van de soldaten uit de steden, die de stad
niet hebben gehad,
van alle verminkten, voor wie den dag van
morgen niet is verzekerd,
En ik zal ook u verzamelen, u,
onbekende soldaten, soldaten zonder

naam in het leven, gelijk in den dood,
geraamten, opgeraapt in de loopgraven in
den oorlog van alle dag —
En ik zal tot mij roepen alle on-
bekenden die leven.
En alle tezamen zullen wij marcheeren....
zullen wij vertrekken.... nog éêns....

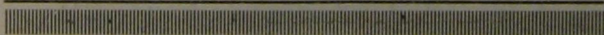
Het verguld-bronzen paard
waarop de voorvader van
den koning zich in evenwicht houdt,
spits de ooren en beeft wanneer de „onbe-
kende soldaat" zwijgt,
omdat dan, van alle onbekende soldaten
uit alle veldslagen de tanden beginnen te
knersen,
zoo sterk, dat men zou meenen
dat het tromgeroffel was — —

En het verguld-bronzen paard denkt:
„Wee den levenden als de dooden ontwaken!"

GIGI DAMIANI

Vert. JACQ KRUL

„Salmi dell' anarchia."

IN VOORBEREIDING ZIJN:

DE GOUVERNEUR,

van **LEONID ANDREJEF**, uit het russisch vertaald door **C. L. v. d. WEYER** met als voorrede: **„MIJN HERINNERINGEN AAN LEONID ANDREJEF"** van **MAXIM GORKI**, vertaald door **J. KRUL**.

DE GESCHIEDENIS VAN DE MACHNO-BEWEGING,

van **W. ARSJINOFF**, met voorrede van **WOLLIN** en portret van nestor Machno. Uit het russisch door **C. L. v. d. WEYER**.

MAX STIRNER:

KUNST EN GODSDIENST.

LEEST **LEEST**

DE WAPENS NEDER

Revolutionair antimilitaristisch maandblad onder redactie van B. DE LIGT.

Administratie JOHNNIE HARINCK, Postbus 275, Den Haag.

DE MOKER

Blad van Vrije Jeugd. Methorststraat 275. Amersfoort.

ALARM

Anarchistisch Maandblad. Zestienhovenstraat 9a. Rotterdam.